

Hallituksen esitys eduskunnalle pohjoismaisen perintösopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta ja perintökaaren 26 luvun 20 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi pohjoismaiden välillä tehdyn perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskevan sopimuksen muuttamisesta Kööpenhaminassa 1 päivänä kesäkuuta 2012 tehdyn sopimuksen. Muutoksilla sopimuksen sovellettavaa lakia koskevat määräykset saatetaan vastaamaan Euroopan unionissa sovellettavia sääntöjä. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Mainittu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohdana samanaikaisesti kuin sopimus.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta. Laissa annettaisiin asetuksen soveltamisen edellyttämät täydentävät säännökset toimivaltaisista tuomioistuimista ja eurooppalaisen perintötodistuksen antavasta viranomaisesta. Esityksessä ehdotetaan myös asetukseen viittaavan säännöksen lisäämistä perintökaareen. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 17 päivänä elokuuta 2015.

Esitys liittyy vuoden 2015 lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Kansalliset säännökset.....	3
1.2 Suomea sitovat kansainväliset sopimukset kansainvälisissä perintöasioissa.....	3
1.3 Euroopan unionin perintöasetus.....	3
1.4 Pohjoismaisen perintösopimuksen muuttamistarve.....	5
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	5
2.1 Pohjoismaisen perintösopimuksen muutossopimus.....	5
2.2 Euroopan unionin perintöasetus.....	5
2.2.1 Sääntelyn tarve.....	5
2.2.2 Ulkomaisen päätöksen vahvistava tuomioistuin.....	5
2.2.3 Eurooppalainen perintötodistus.....	6
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	7
3.1 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	7
3.2 Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	7
4 ASIAN VALMISTELU.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	10
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	10
1.1 Pohjoismaisen perintösopimuksen muutossopimus.....	10
1.2 Pohjoismaisen perintösopimuksen soveltaminen Suomessa.....	11
2 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	11
2.1 Laki pohjoismaiden välillä tehdyn perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskevan sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	11
2.2 Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta.....	11
2.3 Laki perintökaaren 26 luvun 20 §:n muuttamisesta.....	12
3 VOIMAANTULO.....	13
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	13
LAKIEHDOTUKSET.....	14
1. Laki pohjoismaiden välillä tehdyn perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskevan sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	14
2. Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta.....	14
3. Laki perintökaaren 26 luvun 20 §:n muuttamisesta.....	15
LIITE.....	17
RINNAKKAISTEKSTI.....	17
3. Laki perintökaaren 26 luvun 20 §:n muuttamisesta.....	17
SOPIMUSTEKSTI.....	18
Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välinen sopimus Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken Kööpenhaminassa 19 päivänä marraskuuta 1934 tehdyn perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskevan sopimuksen muuttamisesta.....	18

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila**1.1 Kansalliset säännökset**

Kansalliset säännökset kansainvälisestä perintöoikeudesta ovat perintökaaren (40/1965) 26 luvussa. Luvussa säädetään Suomen tuomioistuinten kansainvälisestä toimivallasta, perintökysymyksiin sovellettavasta laista sekä pesänselvityksestä ja perinnönjaosta. Perintökaareissa ei sitä vastoin ole säännöksiä ulkomaisten perintöä koskevien ratkaisujen tunnustamisesta tai täytäntöönpanokelpoisuudesta. Perintökaaren kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvat säännökset tulivat voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002. Niitä ei sovelleta, jos perittävä oli kuollut ennen säännösten voimaantuloa.

1.2 Suomea sitovat kansainväliset sopimukset kansainvälisissä perintöasioissa

Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken Kööpenhaminassa 19 päivänä marraskuuta 1934 tehty perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskeva sopimus, jäljempänä *pohjoismainen perintösopimus*, tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1936 (SopS 21/1935). Sopimusta uudistettiin edellisen kerran vuonna 1975 (SopS 36/1976). Sopimus on jaettu neljään osaan. Ensimmäisessä osassa on määräyksiä sovellettavasta laista perintöön, testamenttiin ja jakamattomaan kuolinpesään liittyvissä asioissa. Toisessa osassa on vainajan velkaa koskevia määräyksiä. Kolmannessa osassa on toimivaltaa koskevia määräyksiä pesänselvitystä, omaisuuden ositusta ja perinnönjakoa koskevissa asioissa. Neljännessä osassa on yleisiä määräyksiä, muun muassa määräys perintöasiassa annetun tuomion tai sovinnon vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta.

Suomi on osapuolena testamenttimääräysten muotoa koskevien lakiristiriitojen ratkaisemiseksi Haagissa vuonna 1961 tehdystä sopimuksessa (SopS 77/1976). Sopimuksessa on määräyksiä testamentin ja sen peruuttami-

sen muotoon sovellettavasta laista. Neuvostoliiton kanssa tehty oikeusapusopimus (SopS 48/1980) sisältää määräyksen kotimaisuuskohtelusta perintöasioissa ja siitä, milloin testamentti on katsottava muodoltaan päteväksi. Sopimusta sovelletaan Suomen ja Venäjän sekä Suomen ja Ukrainan välisissä suhteissa. Suomi on tehnyt vastaavanlaisen oikeusapusopimuksen Unkarin (SopS 40/1982) kanssa. Myös Puolan kanssa tehtyyn oikeusapusopimukseen (SopS 68/1981) sisältyy määräys kotimaisuuskohtelusta perintöasioissa.

1.3 Euroopan unionin perintöasetus

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 650/2012 toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta, jäljempänä *Euroopan unionin perintöasetus tai asetus*, annettiin 4 päivänä heinäkuuta 2012. Asetus tuli voimaan 16 päivänä elokuuta 2012. Asetuksen täysimääräinen soveltaminen alkaa 17 päivänä elokuuta 2015. Muun muassa jäsenvaltioiden 77 ja 78 artikloiden mukaiset ilmoitukset oli kuitenkin lähetettävä komissiolle 16 päivänä marraskuuta 2014 mennessä.

Asetusta sovelletaan perintöasioihin, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia. Asetuksessa on säännöksiä tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta, täytäntöönpanokelpoisuudesta ja täytäntöönpanosta sekä virallisista asiakirjoista. Lisäksi asetuksella otetaan käyttöön eurooppalainen perintötodistus. Asetusta sovelletaan vain 17 päivänä elokuuta 2015 tai sen jälkeen kuolleiden henkilöiden perimykseseen.

Asetuksessa otetaan huomioon jäsenvaltioissa perintöasioissa sovellettavat erilaiset järjestelmät. Tämän vuoksi asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa on omaksuttu laaja tuomioistuimen käsite. Se kattaa paitsi lainkäyttötehtäviä hoitavat tuomioistuimet sanan varsinaisessa merkityksessä, myös sellaiset muut viranomaiset ja oikeusalan ammattilaiset, jotka

hoitavat oikeudellisia tehtäviä tietyssä perintöasiassa tuomioistuimen antaman valtuutuksen nojalla tai oikeusviranomaisen valvonnassa. Asetuksen toimivaltasäännöt sitovat kaikkia asetuksessa määriteltyjä tuomioistuimia.

Jotta nämä muut viranomaiset ja oikeusalan ammattilaiset voitaisiin määritellä asetuksen mukaisiksi tuomioistuimiksi, asetuksessa edellytetään, että nämä tahot pystyvät antamaan takeita puolueettomuudestaan ja asianosaisten oikeudesta tulla kuulluksi. Lisäksi edellytetään, että niiden päätöksiin voi hakea muutosta tai pyytää päätöksen uudelleen tarkastelua oikeusviranomaisessa ja että päätöksellä on sama oikeusvoima ja vaikutus kuin samaa asiaa koskevalla oikeusviranomaisen päätöksellä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle nämä muut viranomaiset ja oikeusalan ammattilaiset asetuksen 79 artiklan mukaisesti. Komissio laatii jäsenvaltioiden ilmoitusten pohjalta luettelon, joka julkaistaan muun muassa komission ylläpitämällä internet-sivulla.

Suomessa riitaiset perintöasiat ratkaistaan siten, että tuomioistuin määrää hakemuksesta pesänjakajan toimittamaan jaon. Pesänjakajaa voidaan pitää toimielimenä, joka tuomioistuimen antamalla valtuutuksella suorittaa lainkäyttötehtävää. Perintökaaren 23 luvun 4 §:n mukaan tuomioistuimen on määrättävä pesänjakajaksi sopiva henkilö. Oikeuskäytännön ja oikeuskirjallisuuden mukaan sopivuudella tarkoitetaan sekä ammattitaitoa että puolueettomuutta. Asianosaisten oikeus tulla kuulluksi on luonnollinen osa pesänjakajan johdolla tapahtuvaa perinnönjakomenettelyä, jossa pesänjakajan tehtävänä on koettaa saada osakkaat sopimaan jaosta. Pesänjakaja määrää perinnönjaon ajan ja paikan sekä kutsuu osakkaat todistettavasti toimitukseen. Pesänjakajan päätöksestä voidaan valittaa tuomioistuimeen moittimalla tämän toimittamaa jakoa kuuden kuukauden kuluessa. Jos jakoa ei määrääjassa moitita, se tulee lainvoimaiseksi. Tuomioistuimen määräämä pesänjakaja voidaan katsoa asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi tuomioistuimeksi ja Suomi on tehnyt tätä koskevan ilmoituksen komissiolle.

Asetuksen 75 artiklassa säädetään asetuksen suhteesta kansainvälisiin yleissopimuk-

siin. Artiklan 2 kohdan mukaan testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista 5 päivänä lokakuuta 1961 tehdyn Haagin yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan edelleen yleissopimuksen sopimuspuolina olevissa jäsenvaltioissa testamenttien muodollisen pätevyyden osalta asetuksen 27 artiklan sijasta. Suomi on yleissopimuksen osapuoli ja Suomessa testamentin muotoon sovelletaan näin ollen testamenttimääräysten muotoa koskevien lakiristiriitojen ratkaisemiseksi tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja yleissopimuksen soveltamisesta annettua lakia (835/1976).

Asetuksen 75 artiklan 3 kohdassa säädetään Suomea ja Ruotsia koskevasta poikkeuksesta. Sen mukaan Suomi ja Ruotsi voivat soveltaa pohjoismaista perintösopimusta siltä osin kuin siinä määrätään (a) sopimuksessa määritellyistä kuolinpesän hallintoa koskevista menettelysäännöistä ja tähän liittyvästä sopimusvaltioiden viranomaisten myötävaikutuksesta ja (b) yksinkertaistetuista ja nopeutetuista menettelyistä perintöasioissa annettujen päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa varten. Poikkeuksen a -kohta mahdollistaa pohjoismaisen perintösopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa perintösopimuksen 19 ja 22 artiklan soveltamisen. Näissä artikloissa säädetään siitä, minkä valtion lakia sovelletaan pesänselvitykseen ja perinnönjaon menettelyllisiin kysymyksiin, samoin kuin pesänselvitykseen tarvittavasta sopimusvaltioiden välisestä virka-avusta. Mainitun 19 artiklan mukaan sovellettava laki on sen sopimusvaltion laki, jossa vainajalla oli asuinpaikka. Poikkeuksen b -kohta koskee pohjoismaisen perintösopimuksen alaan kuuluvien tuomioistuimen päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa Suomen ja Ruotsin välillä. Pohjoismaisen perintösopimuksen 28 artiklasta johtuen mainittujen tuomioistuimen päätösten täytäntöönpanoon sovelletaan yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annettua lakia (588/1977). Jos kysymys on Islannissa, Norjassa tai Tanskassa annetun ja pohjoismaisen perintösopimuksen alaan kuuluvan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta Suomessa, sovelletaan asetuksen 75 artiklan 1 kohdan mukaisesti pohjoismais-

ta perintösopimusta ja edelleen edellä mainittua täytäntöönpanolakia.

1.4 Pohjoismaisen perintösopimuksen muuttamistarve

Pohjoismaiden perheoikeuden asiantuntijatyöryhmä sai vuonna 2007 pohjoismaiselta ministerineuvostolta toimeksiannon valmistella ehdotus pohjoismaisen perintösopimuksen uudistamiseksi, koska sopimusta pidettiin osittain vanhentuneena. Pohjoismaisen perintösopimuksen muutossopimus allekirjoitettiin Kööpenhaminassa 1 päivänä kesäkuuta 2012.

Sisällöllisesti pohjoismaisen perintösopimuksen muutossopimus koskee ennen kaikkea lainvalintasääntöjä. Suomen ja Ruotsin on sovellettava Euroopan unionin perintöasetuksen mukaisia sovellettavaa lakia koskevia säännöksiä. Muutossopimuksella muutetaan pohjoismaisen perintösopimuksen sovellettavaa lakia koskevat säännökset vastaamaan asiasisällöltään Euroopan unionin perintöasetuksen säännöksiä, jolloin saadaan säilytettyä pohjoismaisen yhtenäisyys.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1 Pohjoismaisen perintösopimuksen muutossopimus

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyy pohjoismaisen perintösopimuksen muuttamista tarkoittavan sopimuksen. Muutossopimus ehdotetaan saatettavaksi voimaan tavanomaiseen tapaan niin sanotulla blankettilailla.

2.2 Euroopan unionin perintöasetus

2.2.1 Sääntelyn tarve

Esityksessä ehdotetaan myös Euroopan unionin perintöasetuksen soveltamisen edellyttämää täydentävää sääntelyä, sillä asetuksessa on jätetty eräitä kysymyksiä kansallisen lainsäädännön varaan. Asetuksena Euroopan unionin perintöasetus on kaikilta osin velvoittava ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Asetusta ei saa kirjoittaa uudelleen, eikä muutenkaan sisällyttää

kansalliseen lainsäädäntöön. Asetusta ei saa myöskään selittää tai täsmentää kansallisella sääntelyllä. Tämän mukaisesti ehdotetulla lainsäädännöllä täydennettäisiin asetuksen säännöksiä vain siltä osin kuin se on välttämätöntä.

2.2.2 Ulkomaisen päätöksen vahvistava tuomioistuin

Asetus sisältää säännökset jäsenvaltiossa annettujen päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta. Toimivaltainen tuomioistuin määräytyy kansallisen lainsäädännön mukaan. Toimivaltainen viranomainen on ilmoitettava komissiolle asetuksen 78 artiklan mukaisesti.

Toimivaltaista viranomaista harkittaessa voidaan ajatella asioiden keskittämistä yhteen tai muutamaan viranomaiseen taikka hajautettua järjestelmää. Asioiden harvalukuisuus voisi puoltaa asioiden keskittämistä. Toisaalta tilannetta on syytä tarkastella suhteessa itse menettelyyn ja muiden vastaavien instrumenttien mukaisiin kansallisiin järjestelyihin.

Asetuksen mukainen tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskeva menettely on pääpiirteissään samanlainen kuin yksityisoikeuden alalla annetuissa muissa Euroopan unionin säädöksissä eli vahvistuspäätös annetaan vastapuolta kuulematta ja muutosta haetaan 30 päivän kuluttua päätöksen tiedoksiannosta. Myös kieltäytymisperusteet ovat tässä asetuksessa sisällöltään samankaltaiset ja yhtä rajoitetut kuin muissa yksityisoikeuden alalla annetuissa Euroopan unionin asetuksissa. Lain soveltajalle jää näin ollen vain vähän harkintavaltaa. Pohjoismaisen perintösopimuksen nojalla annettujen tuomioiden samoin kuin muiden yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden täytäntöönpanokelpoisuus arvioidaan ensimmäisessä oikeusasteessa niin ikään samankaltaisessa summaarisessa menettelyssä sen mukaan kuin yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään.

Mainittuja Euroopan unionin asetuksia koskevassa täydentävässä sääntelyssä samoin kuin pohjoismaisia sopimuksia koskevassa

kansallisessa sääntelyssä on päädytty hajautettuun järjestelmään eli toimivaltaisia viranomaisia ovat käräjäoikeudet. Ainoastaan muissa kuin Euroopan unionin asetuksissa tai pohjoismaisissa sopimuksissa tarkoitettujen ulkomaisten päätösten vahvistaminen on yksityisoikeuden alalla keskitetty yhteen tuomioistuimeen. Viimeksi mainittuja asioita koskevien hakemusten käsittelyjärjestystä koskee hallituksen esitys HE 231/2014 vp, jossa ehdotetaan niiden käsittelemistä ensimmäisenä oikeusasteena Helsingin hovioikeuden sijasta Helsingin käräjäoikeudessa.

Euroopan unionin perintöasetuksen mukaisten ulkomaisten päätösten vahvistamista koskevien asioiden keskittäminen yhteen tai muutama tuomioistuimeen poikkeaisi edellä selostetusta systematiikasta. Mahdollista keskittämistä olisi harkittava yksittäisen instrumentin sijasta osana laajempaa kokonaisuutta, koko järjestelmä huomioon ottaen. Tällainen kokonaisvaltainen arviointi on soveliainta tehdä muussa yhteydessä.

Näistä syistä esityksessä ehdotetaan, että toimivaltaisia tuomioistuinta asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa ulkomaisen päätöksen vahvistamista koskevista asioissa olisivat käräjäoikeudet. Käräjäoikeuden päätökseen haettaisiin muutosta hovioikeudelta. Muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen edellyttäisi valituslupaa.

2.2.3 Eurooppalainen perintötodistus

Rajat ylittävien perintöasioiden hoitamisen helpottamiseksi asetuksella otetaan käyttöön yhtenäinen asiakirja, eurooppalainen perintötodistus. Todistus laaditaan komission vahvistamalle lomakkeelle ja sen avulla perillinen tai testamentin saaja, testamentin toimeenpanija tai jäämistönhoitaja voi osoittaa asemansa tai valtuutensa toisessa jäsenvaltiossa. Esimerkiksi perillinen voi käyttää todistusta osoittamaan hänelle kuuluvan osuuden jäämistöstä ja pesänhoitaja voi osoittaa todistuksella valtuutensa pesänhoitoon liittyvissä asioissa. Todistuksen käyttö ei ole pakollista, joten henkilö voi osoittaa asemansa toisessa jäsenvaltiossa myös muulla tavoin, esimerkiksi esittämällä asiaa koskevan tuomioistuimen päätöksen.

Todistus on pätevä kaikissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä. Todistuksen oletetaan osoittavan todenmukaisesti perimyksen sovellettavan lain tai muun tiettyihin seikkoihin sovellettavan lain mukaisesti vahvistetut seikat. Todistuksen oikeusvoima ei kuitenkaan koske asioita, jotka eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan, kuten isyyden vahvistamiseen liittyviä kysymyksiä tai sitä, onko tietty omaisuus kuulunut perittäväälle. Henkilö, joka todistuksessa vahvistettujen tietojen perusteella suorittaa maksuja tai luovuttaa omaisuutta todistuksessa niihin oikeutetulle henkilölle, saa vilpittömän mielen suojaa. Sama koskee henkilöä, joka on saanut jäämistöön kuuluvaa omaisuutta siltä, jolla oli todistuksen mukaan oikeus siitä määrätä.

Eurooppalainen perintötodistus on myös asiakirja, jonka perusteella jäämistöomaisuutta koskevat tiedot voidaan kirjata jäsenvaltion asiaankuuluvaan rekisteriin. Todistus voidaan hyväksyä esimerkiksi lainhuutoasian kirjaamisen menettelyssä selvityksenä siitä, ketkä ovat kuolinpesän osakkaat. Toisaalta kiinteään tai irtaimeen omaisuuteen liittyvien oikeuksien kirjaaminen rekisteriin ja kirjaamisen vaikutukset on jätetty soveltamisalan ulkopuolelle. Kirjaamisen menettelyssä voidaan siten vaatia kansallisen lainsäädännön mukaisesti muitakin asiakirjoja.

Todistus annetaan siinä jäsenvaltiossa, jonka tuomioistuimilla on toimivalta perintöasiassa. Todistuksen antava viranomainen voi olla joko asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa määritelty tuomioistuin tai muu perintöasioiden käsittelemiseen kansallisen lain mukaisesti toimivaltainen viranomainen. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava todistuksen antamiseen toimivaltaiset viranomaiset asetuksen 78 artiklan mukaisesti.

Suomessa perintöasioita hoitavista viranomaisista perintötodistuksen myöntäväksi viranomaiseksi valittavana on lähinnä kaksi vaihtoehtoa: käräjäoikeus tai maistraatti. Oikeudenhoidon uudistamisen yhtenä tavoitteena on se, että tuomioistuimissa ei käsiteltäisi sellaisia asioita, jotka voidaan oikeusturvaa vaarantamatta ratkaista hallinnossa tai vaihtoehtoisissa riidanratkaisumenettelyissä. Perintötodistuksen antamisessa ei ole kyse perintöriidan ratkaisemisesta, sillä todistusta ei saa antaa, jos todistettavat seikat on riitau-

tettu. Perintötodistuksen antamisen riidaton luonne puoltaisi sitä, että tehtävä sopisi luontevammin muulle viranomaiselle kuin käräjäoikeudelle.

Maistraatit hoitavat monia sellaisia riidattomia tehtäviä, joilla saattaa olla merkittäviä oikeusvaikutuksia. Maistraatit vastaavat muun muassa avioehto- ja lahjoitusrekisterin ylläpidosta sekä avoliittoasioiden rekisteristä. Avioehto- ja lahjoitusasioiden rekisteriin merkitään aviovarallisuussuhteeseen sovellettavaa lakia koskevat sopimukset, osituskirjat, sekä avio-oikeuden poistamista koskevat sopimukset sekä tallennetaan perinnöstä luopumista koskevia ilmoituksia. Lisäksi maistraatit vahvistavat perukirjojen osakasluettelaita. Maistraateista annetaan paljon erilaisia todistuksia kansainvälisiin tarkoituksiin. Jokaisessa maistraatissa työskentelee useita lakimiehiä. Maistraateilla on näin ollen jo nyt myös perhe- ja perintöasioihin liittyviä oikeudellisia tehtäviä ja niihin liittyvää oikeudellista asiantuntemusta.

Esityksessä ehdotetaan, että eurooppalaisten perintötodistusten antamiseen toimivaltainen viranomainen olisi maistraatti. Koska todistusta koskevien hakemusten määrä on varsinkin alkuvaiheessa todennäköisesti vähäinen, voisi olla tarkoituksenmukaista keskittää todistusten antaminen yhteen tai muutamaamaan maistraattiin. Tätä varten laissa annettaisiin asetuksenantovaltuus.

Euroopan unionin asetuksessa säädetään erityisestä menettelystä todistuksen oikaisemiseksi, muuttamiseksi tai peruuttamiseksi. Sen lisäksi asetuksessa edellytetään, että todistuksen antavan viranomaisen päätös voidaan riitauttaa. Muutoksenhakumenettely on jätetty kansallisen lainsäädännön varaan. Maistraatin tekemistä päätöksistä valitetaan useimmiten siten kuin hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädetään eli lähtökohtaisesti hallinto-oikeuteen. Koska tilanteet, joissa perintötodistuksen antavan viranomaisen tekemä päätös voidaan riitauttaa, ovat luonteeltaan pikemminkin menettelyyn liittyviä kuin aineellisoikeudellisia, ei tästä linjasta ole syytä poiketa. Näin ollen esityksessä ehdotetaan, että todistuksen antamista koskevasta maistraatin päätöksestä haettaisiin muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Asianosainen voi ennen hallinto-oikeuteen tehtävää valitusta pyytää asetuksen 71 artiklan mukaisesti todistuksen oikaisemista, muuttamista tai peruuttamista, jos todistus tai jotkin sen osat eivät ole paikkansapitäviä. Asianosaisen oikeusturva tai näiden asioiden laatu ei edellytä sitä, että asianosaisella olisi hallinto-oikeuden päätöksestä suora valitus-oikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Esityksen mukaan valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäisi siten valituslupaa.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Pohjoismaisen perintösopimuksen muutos-sopimuksen voimaantulo turvaa yhteisen pohjoismaisen sopimusjärjestelyn säilymistä, tosin nykyistä rajoitetumpana, ja mahdollistaa edelleen perintöä koskevien päätösten liikkumisen pohjoismaiden välillä. Muutos-sopimuksen voimaantulo merkitsee myös sitä, että Suomen ja Ruotsin keskinäisissä suhteissa voidaan soveltaa pohjoismaisen perintösopimuksen määräyksiä siltä osin kuin asetuksessa säädetty poikkeus sen mahdollistaa. Euroopan unionin perintöasetuksen soveltamista koskeva täydentävä lainsäädäntö tekee mahdolliseksi perintöasetuksen soveltamisen Suomessa.

3.2 Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan

Pohjoismaisen perintösopimuksen muutos-sopimuksen voimaantulolla ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Euroopan unionin perintöasetusta sovellettaessa yleisiin tuomioistuimiin tulisi uutena asiana asetuksen mukaisten ulkomaisten päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoisuutta koskevat asiat. Näiden asioiden määrä olisi todennäköisesti kuitenkin hyvin vähäinen ja hakemukset lisäksi jakautuisivat alueellisesti eri tuomioistuimiin, joten ne olisivat hoidettavissa nykyisellä henkilöstömäärällä.

Eurooppalaisen perintötodistuksen antaminen olisi kokonaan uusi viranomaistehtävä. Jos todistusten antaminen keskitetään yhteen tai muutamaamaan maistraattiin ja valitukset oh-

jautuvat sen myötä vain muutamaaan hallinto-oikeuteen, esityksen vaikutukset rajoittuisivat tältä osin lähinnä näihin viranomaisiin.

Todistuksen antamisesta aiheutuvien kustannusten tarkkaa määrää on vaikea arvioida. Arvioinnin lähtökohdaksi voidaan kuitenkin ottaa se, että Suomessa kuolleiden henkilöiden jälkeen toimitetaan verohallinnolle vuosittain noin 50 000 perukirjaa. Kansainvälisiä liittyviä koskevia tapauksia voidaan näistä arvioida olevan enintään 500. Noin 200 tapusta näistä voisi olla sellaisia, joissa on tarvetta ja halukkuutta pyytää perintötodistus. Perintötodistuksen antamiseen tarvittavan lisähenkilöstön tarpeeksi voidaan karkeasti arvioida yksi henkilötyövuosi. Asetuksen soveltamisen alkamisesta eli elokuusta 2015 kuluvan vuoden loppuun arvioidusta lisäresurssitarpeesta johtuva lisämeno olisi noin 45 000 euroa. Vuodesta 2016 alkaen vuotuinen lisämeno olisi noin 90 000 euroa. Todistuksen antamisesta aiheutuvat kustannukset katettaisiin täysimääräisesti palvelusta perittävällä maksulla.

Eurooppalaiselle perintötodistukselle ei tarvitse luoda uutta tietoteknistä sovellusta, koska todistus annetaan komission laatimaa sähköistä lomaketta käyttäen. Maistraateilla on kuitenkin meneillään MERP-hanke, jossa maistraattien asiankäsittely digitalisoidaan ja jossa otetaan huomioon myös eurooppalainen perintötodistus. Sähköinen asiankäsittely ja maksaminen otetaan käyttöön vuosien 2015–2016 aikana. Perintötodistuksen käsittelyprosessi rakennetaan osaksi MERP-hankkeessa rakennettavaa MERLIN-järjestelmää, joten perintötodistuksen käyttöönotto ei edellytä uuden järjestelmän rakentamista. Karkean arvion mukaan ehdotettujen lainsäädäntömuutosten edellyttämistä järjestelmien määrittely- ja toteutustöistä aiheutuu valtiovarainministeriön hallinnonalalle vuonna 2015 noin 100 000 euron kertaluonteinen lisämeno, joka otetaan huomioon vuoden 2015 lisätalousarvioesityksessä.

Hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen perintötodistusten antamisesta tehtävien valitusten määrän voidaan arvioida hyvin vähäinen. Vuosittaiset valitusasiat olisivat näin ollen hoidettavissa näiden tuomioistuinten nykyisellä henkilöstömäärällä. Uudesta lainsäädännöstä aiheutuvat tiedotuskus-

tannukset tulisivat myös korvattaviksi valtion varoista.

4 Asian valmistelu

Pohjoismaisen perintösopimuksen muutos-sopimus valmisteltiin yhteispohjoismaisessa työryhmässä, jossa kaikki Pohjoismaat olivat edustettuina. Hallituksen esitys on valmisteltu oikeusministeriössä. Esityksestä laadittiin luonnos, josta pyydettiin lausunnot yhteensä 19 eri viranomaiselta ja järjestöltä. Lisäksi korkeimmalle oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle varattiin tilaisuus antaa luonnoksesta lausunto. Luonnoksesta saatiin 19 lausuntoa. Lausunnon antoivat ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö, Eduskunnan oikeusasiamies, korkein hallinto-oikeus, Helsingin hovioikeus, Turun hovioikeus, Helsingin hallinto-oikeus, Helsingin kärjäoikeus, Lapin kärjäoikeus, Varsinais-Suomen kärjäoikeus, Ahvenanmaan maakuntahallitus, Valtakunnanvoudinvirasto, Lapin oikeusaputoimisto, Helsingin maistraatti, Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö, Maanmittauslaitos, Finanssialan Keskusliitto, Suomen Asianajajaliitto ja Julkiset oikeusavustajat r.y.

Pääosassa lausuntoja ei ehdotettu muutoksia esitykseen lukuun ottamatta joitain teknisiä tarkennuksia. Helsingin hovioikeus ehdotti perintöasetuksen mukaisten päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevien asioiden keskittämistä Helsingin kärjäoikeuteen. Myös Helsingin kärjäoikeus ja Lapin oikeusaputoimisto toivat esiin vaihtoehdon, jonka mukaan nämä asiat voitaisiin keskittää suurimpiin kärjäoikeuksiin tai yhteen kärjäoikeuteen, esimerkiksi Helsingin kärjäoikeuteen. Esityksen valmisteluvaiheessa on arvioitu hajautettuun ja keskitettyyn järjestelmään liittyviä näkökohtia. Edellä jaksossa 2.2.2. esitetyistä syistä ehdotusta kaikkien kärjäoikeuksien nimeämiseksi toimivaltaisiksi viranomaisiksi tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevissa asioissa ei ole katsottu perustelluksi muuttavaa.

Suomen Asianajajaliitto ehdotti lausunnoissaan muutoksen tekemistä perintökaaren 26 luvun 20 §:ään niin, että siinä viitattaisiin

myös Euroopan unionin perintöasetukseen. Esitystä on tältä osin muutettu Asianajajaliiton ehdottamalla tavalla. Lisäksi Asianajajaliitto katsoi lausunnossaan, että eurooppalaisen perintötodistuksen antajaksi tulisi nimetä maistraatin sijasta käräjäoikeus. Jos todistuksen antaisi maistraatti, valitustienä tulisi Asianajajaliiton mielestä harkita joko ratkaisu-

pyyntöä käräjäoikeuteen tai mahdollisuutta hakea maistraatin ratkaisuun muutosta hovioikeudelta. Edellä jaksossa 2.2.3. on selostettu eurooppalaisen perintötodistuksen antamiseen valittua menettelyä ja sen perusteita. Muut lausunnonantajat eivät ole kritisoineet ehdotettua menettelyä, eikä esitystä ole katsottu perustelluksi tältä osin muuttua.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

1.1 Pohjoismaisen perintösopimuksen muutosopimus

Sopimusvaltioiden kesken Kööpenhaminassa 1 päivänä kesäkuuta 2012 tehdyllä sopimuksella sovittiin pohjoismaisen perintösopimuksen muuttamisesta. Nämä muutokset ovat muutosopimuksen I artiklassa.

Sopimuksen 1 artiklan muutoksella selvennetään sopimuksen soveltamisalaa. Artiklan mukaan sopimusta sovelletaan perintöä ja testamenttia koskeviin asioihin, jos henkilö oli kuollessaan sopimusvaltion kansalainen ja hänellä oli asuinpaikka sopimusvaltiossa. Lisäksi sopimuksessa määrätään Euroopan unionin perintöasetuksen ensisijaisuudesta suhteessa pohjoismaiseen perintösopimukseen.

Sopimuksen 2 artiklassa on Euroopan unionin perintöasetuksen 21 artiklaa vastaava sovellettavaa lakia koskeva pääsääntö, jonka mukaan perimyksen sovelletaan sen sopimusvaltion lakia, jossa perittävällä oli kuollessaan asuinpaikka. Perintöasetuksen tapaan poikkeustapauksissa voidaan soveltaa toisen sopimusvaltion lakia, jos tapaukseen liittyvistä kaikista seikoista ilmenee, että perittävällä oli kuollessaan selvästi läheisempi yhteys tuohon toiseen sopimusvaltioon. Sopimuksen 2 artiklassa otetaan huomioon perintöasetuksen 75 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeussäännöksessä Suomelle ja Ruotsille annettu mahdollisuus soveltaa sopimuksessa määriteltäviä kuolinpesän hallintoa koskevia menettelysääntöjä pohjoismaiden kesken. Tämän vuoksi artiklassa ei viitata perimyksen ”kokonaisuudessaan” kuten perintöasetuksen 21 artiklassa.

Sopimuksen 3 ja 3a artiklan sovellettavan lain valintaa ja lainvalinnan muotoa koskevat säännökset on muutettu vastaamaan Euroopan unionin perintöasetuksen 22 artiklaa. So-

pimukseen on lisätty uusi 3b artikla. Sen mukaan se sopimusvaltio, jossa perittävällä oli asuinpaikka lainvalinnan tehdessään ja jossa perinnönjako toimitetaan, voi säätää, että valinta on pätevä perittävän avo- tai aviopuolisoa kohtaan vain, jos se on annettu hänelle tiedoksi. Säännös lisättiin sopimukseen Norjan aloitteesta, eikä sillä ole merkitystä Suomessa toimitettavan perinnönjaon osalta.

Jakamatonta kuolinpesää ja eloonjääneen puolison asemaa koskeva 5 artikla on kumottu vanhentuneena ja vaikeasti sovellettavana. Tämän muutoksen seurauksena myös sopimuksen I osan otsikkoa on muutettu. Myös sopimuksen 6 ja 7 artiklat on kumottu. Syynä tähän on se, että 6 artikla menettää merkityksensä 1 ja 2 artikloihin tehtyjen muutosten myötä ja 7 artiklassa viitataan harhaanjohtavasti artikloihin, joita on sittemmin muutettu pohjoismaisen avioliittokonvention muutosopimuksella vuonna 2006 (SopS 105/2008).

Useat sopimukseen tehdyt muutokset ovat sopimuksen 2 ja 3 artikloihin tehtyjen muutosten seurannaisvaikutuksia. Tämä koskee perittävän kelpoisuutta tehdä tai peruuttaa testamentti (9 artikla), perintösopimuksen sitovuutta (12 artikla) ja perintöoikeuden vanhentumista (16 artikla).

Perintöoikeuden menettämistä koskeva 15 artikla on kumottu, koska sen sisältämä asiakokonaisuus katsotaan kuuluvaksi sovellettavan lain alaan 2 ja 3 artiklojen perusteella ilman erityissääntelyä. Sopimuksen 27 artiklasta on poistettu viittaus jakamatonta kuolinpesää koskeviin tuomioistuimen päätöksiin, koska tätä koskevat erityissäännökset on poistettu myös sovellettavaa lakia koskevista säännöksistä.

Lisäksi sopimukseen on tehty muutoksia, jotka eivät muuta artiklaa sisällöllisesti, vaan päivittävät sen vastaamaan esimerkiksi muutunutta kansallista oikeudellista tilaa, terminologiaa tai nykykieltä. Tällaisia ovat 8, 10, 11, 17—21, 23 ja 24 artiklojen muutokset. Yleisenä terminologisena muutoksena

sopimuksen suomenkielisessä sanamuodossa käytetty ”kotipaikka” käsite on muutettu ”asuinpaikaksi”, jotta se vastaisi perintöasetuksen suomenkielisessä versiossa käytettyä terminologiaa. Tämä on kielellinen muutos, jolla ei ole tarkoitus muuttaa liittymän sisältöä. Sopimuksen 13, 14, 22, 25, 26, 28 ja 29 artikla säilyvät muuttumattomina.

Muutossopimuksen II artiklassa on sopimuksen siirtymäsäännökset. Artiklan mukaan sopimusta ei sovelleta, milloin perittävä on kuollut ennen sopimuksen voimaantuloa eikä myöskään silloin, kun eloonjäänyt puoliso on elänyt jakamattomassa pesässä ja ensiksi kuollut puoliso on kuollut ennen sanottua ajankohtaa. Muutossopimuksen III artiklassa on määräykset sopimuksen soveltamisesta Färsearilla ja Grönlannissa. Muutossopimuksen IV ja V artikloissa on tavanomaiset määräykset sopimukseen yhtymisestä ja sopimuksen tallettamisesta. Muutossopimuksen sisältöä on selostettu myös Pohjoismaiden ministerineuvoston julkaisussa TemaNord 2013:528, jonka liitteenä on sopimusteksti kaikkien sopimusvaltioiden kielillä.

1.2 Pohjoismaisen perintösopimuksen soveltaminen Suomessa

Pohjoismaisen perintösopimuksen muutosopimuksen voimaantulo edellyttää, että Euroopan unionin perintöasetusta on alettu soveltaa kokonaisuudessaan. Asetuksen voimaantulon jälkeen Suomi ja Ruotsi soveltavat uudistettua pohjoismaista perintösopimusta vain siltä osin kuin perintöasetuksen 75 artiklan 3 kohdan poikkeus sallii eli vain siltä osin kun kysymys on kuolinpesän hallintoon liittyvistä menettelysäännöistä ja siihen liittyvästä virka-avusta tai toisessa pohjoismaassa perintöasiassa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Kaikkiin muihin kysymyksiin Suomi ja Ruotsi soveltavat perintöasetusta. Asetus ei sido Tanskaa eivätkä Norja ja Islanti ole Euroopan unionin jäsenvaltioita, joten Tanska, Norja ja Islanti soveltavat pohjoismaista perintösopimusta. Sovellettavaa lakia koskevien säännösten yhdenmukaisuuden vuoksi sovellettavan instrumentin vaihtelusta eri sopimusvaltioissa ei kuitenkaan ennakoita aiheutuvan ongelmia.

2 Lakiehdotusten perustelut

2.1 Laki pohjoismaiden välillä tehdyn perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskevan sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Pykälä sisältää tavanomaisen blankettilain säännöksen, jolla saatetaan voimaan laila ne sopimuksen määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan.

2 §. Pykälän mukaan sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että laki tulee voimaan samanaikaisesti kuin muutossopimus tulee Suomen osalta voimaan.

2.2 Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta

1 §. *Tunnustamisesta ja täytäntöönpanokelpoisuudesta päättäminen.* Pykälässä säädetään siitä, mikä tuomioistuin tutkii Euroopan unionin perintöasetuksen 45 artiklassa tarkoitetun, päätöksen täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevan hakemuksen. Ehdotetun säännöksen mukaan asian tutkii käräjäoikeus. Alueellisesti toimivaltainen käräjäoikeus osoitetaan artiklan 2 kohdassa, joten siitä ei tarvitse säätää erikseen.

Pykälän 2 momentti koskee asetuksen 39 artiklan 2 momentissa tarkoitettua tilannetta, jossa kysymys päätöksen tunnustamisesta on sellaisenaan riidan kohteena ilman, että vaaditaan päätöksen julistamista täytäntöönpanokelpoiseksi. Tunnustamista koskevan hakemuksen tutkisi käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä jollakin päätöksen osapuolella on asuinpaikka. Jos kenelläkään päätöksen osapuolella ei ole asuinpaikkaa Suomessa, mutta kuitenkin halutaan ratkaisu siitä, tunnustetaanko päätös Suomessa, asia tutkittaisiin Helsingin käräjäoikeudessa. Säännös vastaisi järjestelyä, jota noudatetaan yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja

täytäntöönpanosta annettua lakia (588/1977) ja asetusta (938/1977).

Asetuksen 49 artiklassa säädetään, että hakijalle ja vastaajalle on viivytyksettä annettava tiedoksi täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevan hakemuksen johdosta tehty päätös. Asetuksessa ei ole säännöksiä tiedoksiantomenettelystä, joten se määräytyy kansallisen lainsäädännön mukaan. Sovellettavaksi tulee kansainvälisestä oikeusavusta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili ja kauppaoikeuden alalla annetun lain 8 luvun 31 §:n 2 momentti, jonka mukaan kärjäoikeus huolehtii päätöksen tiedoksiannosta siten kuin oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa haasteen tiedoksiannosta säädetään (HE 216/2014).

2 §. Muutoksenhaku kärjäoikeuden päätökseen. Kärjäoikeuden päätökseen voidaan asetuksen 50 artiklassa tarkoitettuun tavoin hakea muutosta. Oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 1 §:n mukaan muutosta kärjäoikeuden ratkaisuun haetaan hovioikeudelta valittamalla. Asiasta ei siten tarvitse tässä yhteydessä säätää. Asetuksen 50 artiklan mukaisessa menettelyssä muutoksenhaku osoitetaan muutoksenhakutuomioistuimelle. Kärjäoikeuden ratkaisuun haetaan siten muutosta suoraan hovioikeudelta tyytymättömyyttä ilmoittamatta.

Hovioikeuden ratkaisuun voidaan edelleen hakea muutosta asetuksen 51 artiklassa tarkoitettuun tavoin. Muutoksenhakutuomioistuin on oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 1 §:n nojalla korkein oikeus. Oikeus hakea muutosta hovioikeuden ratkaisuun edellyttää, että korkein oikeus myöntää valitusluvan.

3 §. Eurooppalainen perintötodistus. Pykälässä säädetään siitä, mikä taho on toimivaltainen antamaan asetuksessa tarkoitetun perintötodistuksen. Yleisperusteluissa esitetyistä syistä ehdotetaan, että todistuksen antaisi maistraatti.

Tehtävässä tarvittavan asiantuntemuksen varmistamiseksi voi olla tarpeen, että perintötodistusten antaminen keskitettäisiin yhteen tai muutamaan maistraattiin. Jotta keskittäminen voidaan toteuttaa joustavasti, pykälään sisältyy asetuksenantovaltuus. Asetuksenantovaltuuden mukaan valtiovarainministeriön asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset siitä, mitkä maistraatit ovat toimivaltaisia

eurooppalaisen perintötodistuksen antamista koskevassa asiassa, sekä toimivallan jakautumisen perusteista niiden kesken. Edellytyksenä on ehdotetun pykälän mukaan, että keskittäminen on tarpeen maistraattien toiminnan tehostamiseksi.

Asetuksen 72 artiklassa säädetään muutoksenhakumenettelystä todistuksen antavan viranomaisen tekemiin päätöksiin. Riitauttaminen voi koskea asetuksen 67 artiklassa tarkoitettua todistuksen antamista koskevaa päätöstä, asetuksen 71 artiklassa tarkoitettua todistuksen oikaisemista, muuttamista tai peruuttamista taikka 73 artiklassa tarkoitettua todistuksen oikeusvaikutusten keskeyttämistä. Asetuksen mukaan riitauttamismenettelyssä noudatetaan kansallista lainsäädäntöä.

Riitauttamisessa on kysymys todistuksen antamisesta tai todistukseen tehtyjen merkintöjen oikeellisuudesta. Siinä ei ratkaista varsinaista perintöasiaa sisällöllisesti. Tämän vuoksi pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että maistraatin päätöksiin haettaisiin muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään eli valittamalla hallinto-oikeuteen. Valituksen tekemiseen ja käsittelyyn sovellettaisiin hallintolainkäyttölakia siltä osin kuin asetukselta ei muuta johdu. Toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyisi hallintolainkäyttölain 12 §:n mukaan. Muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäisi ehdotuksen mukaan valituslupaa.

4 §. Voimaantulo. Pykälässä on tavanomainen voimaantulosäännös. Kysymys asetuksen ajallisesta soveltamisesta määräytyy asetuksen 83 artiklassa olevan siirtymäsäännöksen perusteella. Asetusta täydentävään lakiin ei ole tarpeen sisällyttää erillistä siirtymäsäännöstä.

2.3 Laki perintökaaren 26 luvun 20 §:n muuttamisesta

20 §. Pykälää ehdotetaan täydennettäväksi viittauksella asetukseen, koska sanamuotonsa mukaan voimassa oleva säännös ei kata Euroopan unionin säädöksiä. Viittauksen lisääminen on hyödyllistä myös informatiivisista syistä.

3 Voimaantulo

Muutossopimuksen IV artiklan mukaan sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jonka aikana viimeinen sopimusvaltio on tallentanut hyväksymis- tai ratifioimisasiakirjansa Tanskan ulkoasiainministeriölle. Edellytyksenä sopimuksen voimaantulolle on kuitenkin, että Euroopan unionin asetusta on alettu kokonaisuudessaan soveltaa asetuksen 84 artiklan mukaisesti. Jos asetusta ei ole alettu soveltaa edellä mainittuna päivänä, sopimus tulee voimaan päivänä, jona asetusta aletaan soveltaa kokonaisuudessaan.

Tavoitteena on, että kaikki Pohjoismaat tallentavat hyväksymis- tai ratifioimiskirjan hyvissä ajoin ennen Euroopan unionin perintöasetuksen soveltamispäivämäärää, jolloin pohjoismaista muutossopimusta ja Euroopan unionin perintöasetusta aletaan soveltaa samana päivänä eli 17.8.2015.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 7 kohdan mukaan perintöä koskevat asiat kuuluvat valtakunnan toimivaltaan lain 10 §:ssä säädettyin poikkeuksin. Muutossopimus ei sisällä määräyksiä, jotka kuuluvat 10 §:ssä säädettyjen poikkeusten piiriin ja jotka näin ollen kuuluisivat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Laki perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta samoin kuin laki perintökaaren 26 luvun 20 §:n muuttamisesta ehdotetaan tuleviksi voimaan 17 päivänä elokuuta 2015, jolloin asetus pääosiltaan tulee sovellettavaksi.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokun-

nan tulkintakäytännön mukaan sopimuksen määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 vp ja PeVL 45/2000 vp).

Pohjoismaisen perintösopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen I ja II artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, sillä niillä muutetaan pohjoismaista perintökonventiota, joka on saatettu voimaan lailla. Ne koskevat myös asioita, joista säädetään perintökaaren 26 luvussa. Eduskunnan suostumus on siten tarpeen mainitun sopimuksen hyväksymiseksi.

Muutossopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan siten hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislaiksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että eduskunta hyväksyisi pohjoismaiden välillä tehdyn perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskevan sopimuksen muuttamisesta Kööpenhaminassa 1 päivänä kesäkuuta 2012 tehdyn sopimuksen.

Samalla annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

pohjoismaiden välillä tehdyn perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskevan sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken Kööpenhaminassa 19 päivänä marraskuuta 1934 tehdyn perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskevan sopimuksen muuttamisesta Kööpenhaminassa 1 päivänä kesäkuuta 2012 Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä tehdyn so-

pimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2.

Laki

perintöasioista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tunnustamisesta ja täytäntöönpanokelpoisuudesta päättäminen
Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta

ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 45 artiklassa tarkoitettu hakemus päätöksen täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta tutki-

taan käräjäoikeudessa. Mainitun artiklan 2 kohdassa säädetään, mikä käräjäoikeus on asiassa toimivaltainen.

Asetuksen 39 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hakemus jäsenvaltiossa tehdyn päätöksen tunnustamisesta tutkitaan käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä jollakin päätöksen osapuolella on asuinpaikka. Jos yhdelläkään päätöksen osapuolella ei ole asuinpaikkaa Suomessa, hakemuksen tutkii Helsingin käräjäoikeus.

2 §

Muutoksenhaku käräjäoikeuden päätökseen

Muutosta 1 §:ssä tarkoitettuun käräjäoikeuden ratkaisuun haetaan hovioikeudelta tyytymättömyyttä ilmoittamatta.

3 §

Eurooppalainen perintötodistus

Edellä 1 §:ssä mainitussa asetuksessa tarkoitettua eurooppalaisen perintötodistuksen antaa maistraatti.

Jos maistraattien toiminnan tehostamiseksi on tarpeen keskittää eurooppalaista perintötodistusta koskevien asioiden käsitteleminen yhdelle tai useammalle maistraatille, valtiovarainministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitkä maistraatit ovat toimivaltaisia perintötodistuksen antamista koskevassa asiassa, sekä säädetään toimivallan jakautumisen perusteista niiden kesken.

Asetuksen 72 artiklassa tarkoitettuun maistraatin päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

4 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

3.

Laki

perintökaaren 26 luvun 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintökaaren (40/1965) 26 luvun 20 §, sellaisena kuin se on laissa 1228/2001, seuraavasti:

20 §

Tämän luvun säännöksiä on noudatettava ainoastaan, jollei toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytän-

töönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönnotosta annetusta Euroopan parla-

mentin ja neuvoston asetuksesta (EU) N:o _____
650/2012, toisesta laista tai Suomea sitovasta Tämän laki tulee voimaan _____ päivänä
valtiosopimuksesta muuta johdu. kuuta 20 .

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 2015

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Oikeusministeri *Anna-Maja Henriksson*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

3.

Laki

perintökaaren 26 luvun 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintökaaren (40/1965) 26 luvun 20 §, sellaisena kuin se on laissa 1228/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

20 §

Tämän luvun säännöksiä on noudatettava ainoastaan, jollei toisesta laista tai Suomea sitovasta valtiosopimuksesta muuta johdu.

Ehdotus

20 §

Tämän luvun säännöksiä on noudatettava ainoastaan, jollei *toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) N:o 650/2012*, toisesta laista tai Suomea sitovasta valtiosopimuksesta muuta johdu.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

SOPIMUS

Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välinen sopimus Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken Kööpenhaminassa 19 päivänä marraskuuta 1934 tehdyn perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskevan sopimuksen muuttamisesta

Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin hallitukset ovat sopineet seuraavasta:

Artikla I

Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken Kööpenhaminassa 19 päivänä marraskuuta 1934 tehtyä perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskevaa sopimusta muutetaan seuraavasti:

Sopimuksen 1 luvun otsikko muutetaan kuulumaan:

I. Perintö ja testamentti

Sopimuksen 1 artikla muutetaan kuulumaan:

Tämän sopimuksen säännöksiä sovelletaan perintöä ja testamenttia koskeviin asioihin, jos henkilö oli kuollessaan sopimusvaltion kansalainen ja hänellä oli asuinpaikka sopimusvaltiossa, ellei Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksista (EU N:o 650/2012) toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönnotosta muuta johdu.

Sopimuksen 2 artikla muutetaan kuulumaan:

Perimyksen sovelletaan sen sopimusvaltion lakia, jossa perittävällä oli kuollessaan asuinpaikka, ellei perittävä ole määrännyt toisin 3 artiklan mukaisella tavalla.

Jos poikkeuksellisesti tapaukseen liittyvistä kaikista seikoista ilmenee, että perittävällä oli

kuollessaan selvästi läheisempi yhteys toiseen sopimusvaltioon kuin siihen valtioon, jonka laki tulisi sovellettavaksi 1 kohdan nojalla, perimyksen sovellettava laki on tuon toisen valtion laki.

Sopimuksen 3 artikla muutetaan kuulumaan:

Perittävä voi määrätä, että hänen perimyksensä sovelletaan sen sopimusvaltion lakia, jonka kansalainen hän on valinnan tehdessään tai kuollessaan.

Henkilö, joka on useamman sopimusvaltion kansalainen, voi valita minkä tahansa sopimusvaltion lain, jonka kansalainen hän on valinnan tehdessään tai kuollessaan.

Jos perittävä on valinnut sovellettavaksi muun kuin sopimusvaltion lain, arvioidaan lainvalinnan pätevyys kussakin sopimusvaltiossa voimassa olevien yleisten säännösten nojalla.

Sopimukseen lisätään uusi 3a artikla seuraavasti:

Ollakseen pätevä perittävän tekemä määräys sovellettavasta laista edellyttää, että se on annettu testamentille säädetyssä muodossa tai että se käy ilmi testamentin ehdoista. Lainvalinnan peruuttaminen on tehtävä testamentin peruuttamista koskevia muotomääräyksiä noudattaen, jotta se olisi pätevä. Lainvalinnan tai sen peruuttamisen pätevyyttä harkittaessa on otettava huomioon, mitä 8 artiklassa sanotaan.

Sopimukseen lisätään uusi 3b artikla seuraavasti:

Sopimusvaltio, jossa perittävällä oli asuinpaikka tehdessään 3 artiklassa tarkoitetun lainvalinnan, voi säätää, että lainvalinta on siinä sopimusvaltiossa toimitettavassa perinnönjaossa pätevä perittävän aviopuolisoa tai avopuolisoa kohtaan vain, jos se on annettu hänelle tiedoksi.

Sopimuksen 5 artikla kumotaan

Sopimuksen 6 artikla kumotaan

Sopimuksen 7 artikla kumotaan

Sopimuksen 8 artikla muutetaan kuulumaan:

Perittävän testamentti katsotaan muodoltaan päteväksi, jos se täyttää testamentin muodolle sen paikkakunnan lain asettamat määräykset, jolla testamentti tehtiin tai jossa testamentintekijällä oli asuinpaikka testamentin tehdessään tai kuollessaan taikka sellaisen valtion lain määräykset, jonka kansalainen testamentintekijä oli testamentin tehdessään tai kuollessaan. Milloin testamentti koskee kiinteää omaisuutta, se katsotaan muodoltaan päteväksi myös, jos se täyttää testamentin muodolle säädetyt edellytykset siinä valtiossa, missä omaisuus sijaitsee.

Mitä 1 kappaleessa on sanottu, sovelletaan vastaavasti myös testamentin muuttamiseen tai peruuttamiseen. Peruuttaminen katsotaan muodoltaan päteväksi myös, jos peruuttaminen muotonsa osalta täyttää sellaisen lain määräykset, jonka mukaan testamentti, joka on peruutettu, oli 1 kappaleen nojalla muodoltaan pätevä.

Jos testamentintekijällä oli muun kuin sopimusvaltion lain mukaan domisiili (domicile) tässä valtiossa, voidaan domisiiliin vedota asuinpaikan asemesta 1 tai 2 kappaleessa tarkoitetuissa tapauksissa.

Milloin 1, 2 tai 3 kappaleen mukaan on kysymys muun kuin sopimusvaltion lain soveltamisesta, on noudatettava tästä kussakin sopimusvaltiossa voimassa olevia yleisiä säännöksiä.

Sopimuksen 9 artikla muutetaan kuulumaan:

Perittävän kelpoisuus tehdä tai peruuttaa testamentti määräytyy sen sopimusvaltion lain mukaan, jota 2 tai 3 artiklan nojalla sovelletaan perimyksen.

Perittävällä katsotaan lisäksi olleen kelpoisuus tehdä tai peruuttaa testamentti, jos hänellä oli siihen kelpoisuus sen sopimusvaltion lain mukaan, jossa hänellä oli asuinpaikka testamenttia tehdessään tai peruuttaessaan. Jos perittävän asuinpaikka oli tuolloin muussa kuin sopimusvaltiossa, on noudatettava kussakin sopimusvaltiossa voimassa olevia yleisiä säännöksiä.

Sopimuksen 10 artikla muutetaan kuulumaan:

Kysymys testamentin tai sen peruuttamisen pätemättömyydestä testamentintekijän mielentilan perusteella tai petoksen, erehdyksen, pakottamisen tai muun epäoikeutetun vaikutuksen vuoksi ratkaistaan sen sopimusvaltion lain mukaan, missä hänellä testamentin tehdessään tai peruuttaessaan oli asuinpaikka. Jos testamentintekijän asuinpaikka oli tuolloin muualla kuin sopimusvaltiossa, on noudatettava tästä kussakin sopimusvaltiossa voimassa olevia yleisiä säännöksiä.

Sopimuksen 11 artikla muutetaan kuulumaan:

Jos sopimusvaltion kansalaisella kuollessaan oli asuinpaikka Suomessa tai Ruotsissa, on testamentin moittimiseen sovellettava siellä voimassa olevaa lakia.

Norjan lain säännöksiä, joiden mukaan testamenttiin perustuva oikeus on saatettava voimaan ja väitteet testamentin pätevyyttä vastaan on tehtävä tiettyjen määräaikojen kuluessa, sovelletaan myös toisen sopimusvaltion kansalaisen tekemään testamenttiin, jos hänellä kuollessaan oli asuinpaikka Norjassa.

Sopimuksen 12 artikla muutetaan kuulumaan:

Perittävän tekemän perintösopimuksen tai kuoleman varalta antaman lahjan sitovuus ratkaistaan sen valtion lain mukaan, jota oikeustointa suoritettaessa olisi 2 tai 3 artiklan mukaan sovellettu hänen perimyksensä.

Saman lain nojalla ratkaistaan, onko perillisen perittävältä tämän eläessä saamaa omaisuutta pidettävä ennakkoperintönä.

Jos 1 tai 2 kappaleen nojalla sovellettavaksi tulee muun kuin sopimusvaltion laki, sovelletaan tästä kussakin sopimusvaltiossa voimassa olevia yleisiä säännöksiä.

Sopimuksen 15 artikla kumotaan

Sopimuksen 16 artikla muutetaan kuulumaan:

Perintöä tai testamenttia koskevan oikeuden vanhentumiseen perittävän kuoleman jälkeen sovelletaan sitä lakia, jota 2 tai 3 artiklan nojalla sovelletaan hänen perimyksensä.

Sopimuksen 17 artikla muutetaan kuulumaan:

Perillisen tai testamentinsaajan vastuu sopimusvaltion kansalaiselta jääneestä velasta tai legaatin tai käyttömääräyksen täyttämisestä vainajan testamentin mukaisesti määräytyy sen sopimusvaltion lain mukaan, missä vainajalla oli kuollessaan asuinpaikka.

Sopimuksen 18 artikla muutetaan kuulumaan:

Pesänselvityksen yhteydessä haettu julkinen haaste tuntemattomien velkojien selvittämiseksi on tehoton, jos kyse on tunnetusta saamisesta ja velkojalla oli asuinpaikka toisessa sopimusvaltiossa, ellei velkoja ole ajoissa saanut eri ilmoitusta haasteesta ja sen vaikutuksesta tai hänellä muuten ollut siitä tietoa.

Sopimuksen 19 artikla muutetaan kuulumaan:

Pesänselvitys, omaisuuden ositus ja perinnönjako sopimusvaltion kansalaisen jälkeen toimitetaan sen sopimusvaltion lain mukaan, missä vainajalla oli asuinpaikka. Jos tuon valtion lain mukaan asiassa tarvitaan tuomioistuimen tai muun viranomaisen myötävaikutusta, kuuluu se tuon valtion tuomioistuimen tai viranomaisen tehtäviin.

Milloin eloonjäänyt puoliso, joka on sopimusvaltion kansalainen, on elänyt jakamattomassa pesässä ja pesä on jaettava, toimitetaan jako sen valtion lain mukaan, missä hänellä on tai kuollessaan oli asuinpaikka. Jos sanotun lain mukaan asiassa tarvitaan tuo-

mioistuimen toimenpiteitä, kuuluvat ne tuon valtion tuomioistuinten tehtäviin.

Pesänselvitys, omaisuuden ositus ja perinnönjako kattavat pesään kuuluvan omaisuuden muissakin sopimusvaltioissa.

Sopimuksen 20 artikla muutetaan kuulumaan:

Osituksessa, jota 19 artiklassa tarkoitetaan, on kysymykseen eloonjääneen puolison oikeudesta ottaa pesästä tiettyä omaisuutta, joko vastiketta vastaan tai ilman vastiketta, sovellettava sanotussa artiklassa määrättyä lakia. Saman lain mukaan ratkaistaan, onko puolisollla oikeus vaatia, että perillisen osituksessa saama perintöoikeus jää puolison haltuun ja perilliselle annetaan tästä saamisestaan panttioikeus, kuitenkin siten, että panttioikeus toisessa sopimusvaltiossa olevaan omaisuuteen voidaan perustaa vain siellä voimassaolevan lain mukaisesti.

Sopimuksen 21 artikla muutetaan kuulumaan:

Riita sellaisen henkilön jättämästä perinnöstä tai tekemästä testamentista, joka oli sopimusvaltion kansalainen ja jolla oli asuinpaikka jossakin sopimusvaltiossa, eloonjääneen puolison oikeudesta taikka saamisesta kuolinpesältä on sen valtion käsiteltävä, jonka lakia noudattaen pesänselvitys, omaisuuden ositus ja perinnönjako on 19 artiklan mukaan toimitettava.

Jos asianosaiset siitä sopivat, voidaan riita ottaa käsiteltäväksi muussa sopimusvaltiossa, ei kuitenkaan milloin kuolinpesää koskeva asiaa käsittelee tuomioistuin, testamentin toimeenpanija, pesänhoitaja (bobestyrer) tai tuomioistuimen määräämä pesänselvittäjä tai pesänjakaja taikka jos riita koskee tällaisessa pesässä toimitetun osituksen tai perinnönjaon tai jonkun sellaisen henkilön tekemän testamentin moitetta, jolla oli kotipaikka Suomessa tai Ruotsissa, eikä myöskään, kun riita tarkoittaa sellaisen henkilön jälkeen toimitetun osituksen tai perinnönjaon moittimista, jolla oli Suomessa asuinpaikka.

Sopimuksen 23 artikla muutetaan kuulumaan:

Jos 19 artiklassa tarkoitettu kuolinpesä on pesänhoitajan (bobestyrer) käsittelyn alaisena

Tanskassa tai julkisen jakokäsittelyn alaisena Islannissa tai Norjassa, on siellä säädettyjä rajoituksia velkojan oikeuteen ulosottoihin saada maksua kuolinpesästä sovellettava myös muussa sopimusvaltiossa olevaan omaisuuteen. Edellä sanottua ei kuitenkaan sovelleta, kun on kysymys siinä valtiossa määrätyn veron tai muun julkisen maksun ulosmittauksesta tai sellaisen omaisuuden käyttämisestä saamisen suoritukseen, mihin velkojalla on pantti- tai pidätysoikeus.

Sopimuksen 24 artikla muutetaan kuulumaan:

Jos 19 artiklassa tarkoitettu kuolinpesä on pesänhoitajan (bobestyrer) käsittelyn alaisena Tanskassa tai julkisen jakokäsittelyn alaisena Islannissa tai Norjassa, on saamisten etuoikeuksien osalta vastaavasti sovellettava marraskuun 7 päivänä 1933 tehdyn, konkurssia koskevan sopimuksen 7 artiklan määräyksiä.

Sopimuksen 27 artikla muutetaan kuulumaan:

Jos sopimusvaltion tuomioistuin on päättänyt, että tuomioistuimen, perinnönjako-oikeuden, pesänselvittäjän, pesänhoitajan (bobestyrer) tai testamentin toimeenpanijan on otettava 19 artiklassa tarkoitettu kuolinpesä hoitoonsa, että pesänselvitys ja -jako tapahtuu osakasten toimesta tai että pesän jako toimitetaan pesänjakajan myötävaikutuksella, on päätös voimassa muissakin sopimusvaltioissa.

Artikla II

Tätä sopimusta ei sovelleta, milloin perittävä on kuollut ennen sopimuksen voimaantuloa eikä myöskään silloin, kun eloonjäänyt puoliso on elänyt jakamattomassa pesässä ja ensiksi kuollut puoliso on kuollut ennen sanottua ajankohtaa.

Artikla III

Sopimusta ei sovelleta Färsearilla eikä Grönlannissa, mutta se voidaan Tanskan oikeusministeriön neuvoteltua muiden sopimusvaltioiden vastaavien ministeriöiden kanssa saattaa siellä voimaan sellaisin muu-

toksin, joita Färsearten tai Grönlannin olot edellyttävät.

Artikla IV

Sopimusvaltiot voivat yhtyä tähän sopimukseen

a) allekirjoittamalla sen tekemättä ratifiointia tai hyväksymistä koskevaa ehtoa, tai

b) allekirjoittamalla sen ratifiointia tai hyväksymistä koskevin ehdoin ja sen jälkeen ratifioimalla tai hyväksymällä sen.

Ratifiointiasiakirjat talletetaan Tanskan ulkoasiainministeriöön.

Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jonka aikana viimeinen sopimusvaltio on tallettanut hyväksymis- tai ratifioimisasiakirjansa Tanskan ulkoasiainministeriölle. Edellytyksenä sopimuksen voimaantulolle on kuitenkin, että toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU N:o 650/2012) on asetuksen 84 artiklan mukaisesti kokonaisuudessaan alettu soveltaa.

Jos asetusta ei ole alettu soveltaa viimeistään 3 kohdassa mainittuna päivänä, sopimus tulee voimaan päivänä, jona asetusta aletaan soveltaa kokonaisuudessaan.

Tanskan ulkoasiainministeriö ilmoittaa sopimusvaltioille ratifiointiasiakirjojen tallettamisesta sekä sopimuksen voimaantulon ajankohdasta.

Artikla V

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale talletetaan Tanskan ulkoasiainministeriöön, joka toimittaa kullekin sopimusvaltiolle siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen.

Tämän vakuudeksi ovat valtuutetut allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Laadittu Kööpenhaminassa 1 päivänä kesäkuuta 2012 yhtenä tanskan-, suomen-, islannin-, norjan- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jossa on ruotsiksi kaksi tekstiä, toinen Suomea ja toinen Ruotsia varten ja joilla kaikilla teksteillä on yhtäläinen pätevyys.